

SYLABUS PRZEDMIOTU
Część B – NAUCZYCIELE AKADEMICKY

Rok akademicki 2021/2022

NAZWA PRZEDMIOTU NAZWA MODUŁU KIERUNEK STUDIÓW WYDZIAŁ	Zagadnienia kultury Zagadnienia kultury i sztuki Reżyseria Wydział Reżyserii Dramatu									
PROWADZĄCY (imię i nazwisko, stopień, tytuł)	Prof. dr hab. Janusz A. Majcherek									
STATUS PRZEDMIOTU (<i>właściwie zakreślić</i>)	ogólny obowiązkowy									
JĘZYK WYKŁADOWY	Polski									
ORGANIZACJA ZAJĘĆ SPOSÓB KSZTAŁCENIA (<i>właściwie zaznaczyć</i>)	☐ zajęcia prowadzone stacjonarnie ☒ zajęcia prowadzone hybrydowo ☐ zajęcia prowadzone w formie zdalnej ☐ zajęcia prowadzone z wspierającym wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość									
ROK	I		II		III		IV		V	
SEMESTR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LICZBA PUNKTÓW ECTS					2	2				
LICZBA GODZIN KONTAKTOWYCH z udziałem nauczyciela, wynikających z planu studiów					30	30				
SZACUNKOWA ILOŚĆ GODZIN POZOSTAŁYCH - konsultacje oraz praca własna studenta	60									
METODY DYDAKTYCZNE (<i>zostawić właściwe</i>)	<u>wykład konwersacyjny</u>									
SPOSÓB ZALICZENIA (<i>zostawić właściwe</i>)	Zal notą									
FORMA ZALICZENIA – metoda weryfikacji zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się - z uwzględnieniem sposobu organizacji zajęć (<i>zostawić właściwe</i>) zasady e-oceny	egzamin ustny									

TREŚCI MERYTORYCZNE

Pojęcie kultury, jego etymologia i znaczenie. Społeczny charakter kultury, kulturowy charakter więzi społecznych.

Natura a kultura, spór o granice i prymat. Kultura a cywilizacja. Ujęcia globalno-opisowe i wartościująco-selektywne. Naturalizacja kultury, kulturalizacja natury.

Zasób i formy kultury, kryteria ich klasyfikacji. Kultura materialna (techniczna, użytkowa) i duchowa (symboliczna, autoteliczna). Kultura ideacyjna. Myślenie symboliczne a zachowania symboliczne. Zachowania werbalne i niewerbalne.

Wytwory zachowań: materialne i niematerialne.

Wytwory niematerialne: społeczne i duchowe.

Główne dziedziny kultury: religia (mitologia), sztuka (czysta i użytkowa), rodzina (pokrewieństwo), organizacja (struktura) społeczna, gospodarka (technika), władza (polityka), prawo (obyczaj), język (komunikowanie), wiedza (magia, nauka), moralność (etyka, etos), wojna (wojsko, militaria). Cechy i przejawy.

Kultura czy kultury, argumenty na rzecz uniwersalizmu oraz pluralizmu kulturowego, czynniki zróżnicowania i unifikacji kulturowej: środowiskowo-geograficzne (klimatyczne, meteorologiczne), materialne (zasoby naturalne), biologiczne (natura ludzka, wiek, płeć), psychologiczne (osobowościowe, mentalne), subiektywne (świadome i podświadome). Relatywizm kulturowy i jego odmiany. Kwestia uniwersaliów kulturowych. Pseudospecjacja. Wątpliwości pojęciowo-definicyjne. Przegląd argumentów.

Semiotyka kultury, kultura jako proces semiozy, tworzenie i odczytywanie znaków. Symboliczny charakter zjawisk kulturowych. Rodzaje i typologia symboli (za Kłoskowską):

oznaki, z. konwencjonalne, z. ikoniczne, sygnały, z. właściwe, z. przydane motoryczne (kinetyczne), plastyczne, językowe, dźwiękowe, przedmiotowe.

Analiza przykładów.

Kultura a osobowość. Antynomiczny charakter relacji. Tworzona przez ludzi – przeciwstawna im. Odzwierciedla ich potrzeby – przymusza do ich realizacji. Wzbogaca – ogranicza.

Wzory (style, orientacje, konfiguracje) kultury.

Typy osobowości podstawowej i modalnej w kulturach prymitywnych i rozwiniętych, zamkniętych i otwartych (pluralistycznych). Enkulturowanie a socjalizacja, kulturalizacja, internalizacja wzorów kultury.

Determinizm i indeterminizm kulturowy. Deklarowane, uznawane a realizowane wartości kulturowe. Wartości codzienne (powszednie) i uroczyste (odświętne). Samoidentyfikacja i samocharakterystyka kulturowa a stereotypy kulturowe. Typ, stereotyp, autostereotyp. Zwyczaj i norma, tradycja i dewiacja.

Typy postaw wobec kultury:

kreatywna (twórcza, innowacyjna) – kulturę tworzy

aktywna (afirmatywna, uczestnicząca) – zapewnia jej istnienie i ekspansję

pasywna (bezrefleksyjna, nawykowa) - podtrzymuje ją

destruktywna (negacja, odrzucenie):

a. kontestatorska (kontrkulturowa) – zmienia kulturę gwałtownie

b. dewastatorska – niszczy ją (triumf natury nad kulturą, zwierzęcia nad człowiekiem); w tym subkulturowa.

Kultura, kontrkultura, subkultura, kultura alternatywna.

Kultura narodowa i ludowa, ich relacje. Kultura ludowa jako źródło inspiracji dla kultury artystycznej. Kultura narodowa a kultury mniejszości. Kultury etniczne, inne rodzaje zróżnicowania kulturowego w Polsce. Kultura narodowa a kultura ponadnarodowa. Globalizacja wytworów i wzorów kultury.

Odmiany regionalne i stanowe (klasowe, społeczne) kultury, zwłaszcza polskiej (górska, kaszubska, śląska itd. oraz szlachecka, ludowa, mieszczańska, robotnicza). Cechy wyróżniające. Źródła i kryteria zróżnicowania. Rodzaje wspólnot społeczno-kulturowych (ród, klan, plemię, naród). Autochtonizm, migracje jako zjawiska kulturowe (przykłady, zjawiska).

Obrzędy, rytuały, obyczaje. Teatralizacja życia codziennego. Społeczeństwo spektaklu, formy przejawiania.

Ciągłość i zmiana w organizacji społecznej i kulturze. Źródła zmian, endogenne i egzogenne.

Ewolucja a dyfuzja. Akulturacja a asymilacja. Synkretyzm kulturowy, postfiguracja, kofiguracja, prefiguracja w kulturze.

Kultura popularna i masowa, genealogia, cechy wyróżniające. Kultura masowa a ludowa i narodowa, uniwersalizm kultury masowej.

Najważniejsze teorii kultury:

Ewolucjonizm, jego odmiany.

Teoria kręgów kulturowych, dyfuzjonizm

Funkcjonalizm

Psychoanalityczna i neopsychoanalityczna teoria kultury

Strukturalizm i strukturalistyczna interpretacja zjawisk kulturowych

	Postmodernizm i jego przejawy w kulturze		
LITERATURA SZCZEGÓŁOWA	<p>Barker Ch., <i>Studia kulturowe. Teoria i praktyka</i> Girard R., <i>Początki kultury</i> Grupiński R., <i>Historia i teorie kultury</i> Jenks Ch., <i>Kultura</i> Kłoskowska Antonina: - <i>Socjologia kultury</i> - <i>Kultury narodowe u korzeni</i> - <i>Kultura masowa</i></p> <p>Majcherek J.A., <i>Kultura, osoba, tożsamość</i> Nowicka Ewa, <i>Świat człowieka, świat kultury</i> Olszewska-Dyoniziak B., <i>Człowiek – kultura – osobowość. Wstęp do klasycznej antropologii kulturowej</i> Storey J., <i>Studia kulturowe i badania kultury popularnej</i></p>		
ZAKŁADANE DLA PRZEDMIOTU EFEKTY UCZENIA SIĘ			
odnoszące się do efektów modułowych (część A sylabusu) i kierunkowych			
Symbol efektów dla kierunku	po ukończeniu studiów na kierunku REŻYSERIA, DRAMATURGIA		Odniesienie do: uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia uczenia się PRK
WIEDZA : absolwent/absolwentka zna i rozumie			
w zakresie wiedzy o realizacji prac artystycznych			
KR_W03	zna konwencje i wzory kultury (w tym najnowsze trendy z zakresu określonych kierunków kulturoznawstwa)	P7U_W	P7S_WG
W zakresie rozumienia kontekstu dyscyplin artystycznych			
KR_W05	wykazuje głębokie zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami kultury, a także wykorzystuje tę wiedzę dla dalszego artystycznego rozwoju	P7U_W	P7S_WG
KR_W07	zna i rozumie podstawowe linie rozwojowe w kulturoznawstwie oraz posiada orientację w piśmiennictwie związanym z zagadnieniami kultury	P7U_W	P7S_WG
KR_W08	dysponuje poszerzoną wiedzą na temat kontekstu kulturowego sztuki i jej związków z innymi dziedzinami współczesnego życia, potrafi samodzielnie rozwijać tę wiedzę w sposób	P7U_W	P7S_WG PS7_WK

	odpowiadający swojej specjalności		
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent/absolwentka potrafi			
W zakresie umiejętności realizacji prac artystycznych			
KR_U02	wykazuje umiejętność rozumienia istoty zjawisk i wytworów kultury, samodzielnego ich oceniania oraz możliwości adaptacji dla teatru i filmu	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
KR_U05	posiada zdolność kreatywnego myślenia o wzorach i wytworach kultury, a także wypracowywania własnych sposobów ich interpretowania, dokonywania analizy treściowej i porównawczej	P7U_U	P7S_UW P7S_WK
W zakresie umiejętności warsztatowych			
KR_U09	posiada umiejętność samodzielnej analizy, interpretacji i adaptacji wytworów kultury	P7U_U	P7S_UW P7S_WK
KR_U10	posiada umiejętność zrozumienia i zdefiniowania zachowań symbolicznych oraz ich wytworów	P7U_U	P7S_UW
KR_U13	zna techniki warsztatowe, umożliwiające rozwijanie i modyfikowanie wytworów kultury poprzez samodzielną pracę; przez dalsze indywidualne studia powinien/powinna rozwijać nabyte umiejętności służące tworzeniu, realizowaniu i wyrażaniu własnych koncepcji artystycznych	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
W zakresie umiejętności werbalnych			
KR_U15	potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi w dziedzinie kultury	P7U_U	P7S_UW P7S_UU
KR_U16	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w zakresie kultury ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców	P7U_U	P7S_UK
KR_U17	potrafi dyskutować na temat specjalistycznych zagadnień kulturoznawstwa oraz prowadzić debatę w zróżnicowanym środowisku z zachowaniem szacunku dla wzajemnych poglądów	P7U_U	P7S_UK P7S_UW P7S_KO
KR_U18	posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią	P7U_U	P7S_UK P7S_UW P7S_UU
W zakresie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji			
KR_U19	przyswoił/przyswoiła sobie formy zachowań związane z występami publicznymi	P7U_U	P7S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent/absolwentka jest gotów/gotowa do			
W zakresie niezależności			
KR_K01	kompetentnego, samodzielnego i świadomego wykorzystania zdobytej wiedzy (także pochodzącej od ekspertów) w obrębie kierunku oraz w ramach innych działań kulturotwórczych, także w warunkach ograniczonego dostępu do potrzebnych informacji	P7U_K	P7S_KR P7S_KO
KR_K02	inicjowania działań artystycznych oraz podejmowania projektów o charakterze	P7U_K	P7S_KO

	interdyscyplinarnym we współpracy z przedstawicielami innych dziedzin kultury		P7S_KR
KR_K07	formułowania krytycznej oceny własnych działań kulturowych oraz poddania takiej ocenie innych przedsięwzięć z zakresu kultury i sztuki	P7U_K	P7S_KK
W zakresie komunikacji społecznej			
KR_K09	funkcjonowania w społeczeństwie w zakresie własnej aktywności kulturowej i swobodnego komunikowania się w rzeczywistości kulturowej	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
KR_K10	prezentowania skomplikowanych i specjalistycznych zadań i treści w przystępnej formie, w sposób zrozumiały dla osób o niższych kompetencjach kulturowych	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
KR_K11	podejmowania refleksji na temat społecznych, naukowych i etycznych aspektów związanych z własną aktywnością w obszarze kultury	P7U_K	P7S_KO P7S_KR

Podpis pedagoga

Podpis dziekana